

Wijziging van de artikelen 14j, 23, vijfde en negende lid, 146, 175, 351, 368, 429ter, 435bis, 435bis a, 438, 460 en 461 van het Wetboek van Strafrecht

Wijziging van de artikelen 40, 41, 44, 50, 71, 228, 237, 238, 255, 296, 398 en 425 van het Wetboek van Strafvordering

Wijziging van de artikelen 50 en 338 van het Burgerlijk Wetboek en invoeging van een nieuw artikel 51a

Wijziging van artikel 25 van het tarief van Justitiekosten en Salarissen in Burgerlijke Zaken (Wetten van 28 Augustus en 29 December 1843, Stb. 37, 38, 39, 40, 41, 66 en 67)

Wijziging van artikel 27 van de Wet op Woonwagens en Woonschepen (Stb. 1918, 492)

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG
(Ingezonden bij brief van 16 Maart 1955)

No. 17

Het verheugt de ondergetekende, dat de Commissie voor Justitie de wetsontwerpen, welke tot nu toe werden ingediend ter wegneming van gebreken van ondergeschikt belang in de wetgeving, met instemming heeft begroet.

Wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht

De ondergetekende stelt het zeer op prijs, dat ook van de zijde van de Kamer suggesties zijn gedaan tot herzieningen van geringe omvang in de wetgeving.

De door de commissie gesignaleerde leemte in de artikelen 342, 343 en 347 van het Wetboek van Strafrecht acht ook de ondergetekende voor een dergelijke herziening in aanmerking te komen. De huidige formulering is bij de totstandkoming van het Wetboek van Strafrecht gekozen, o.a. omdat het faillissement van andere verenigingen dan coöperatieve niet mogelijk was. Nu sedert de invoering van de nieuwe Faillissementswet dit argument niet meer geldt, komen deze artikelen inderdaad voor modernisering in aanmerking. De ondergetekende hoopt binnenkort de indiening van een wetsontwerp van deze strekking te bevorderen.

Inderdaad had in de Memorie van Toelichting op artikel I, sub D, artikel 8 j°. artikel 2 van de Zondagswet genoemd moeten worden.

Wijzigingen in het Wetboek van Strafvordering Enig artikel, A—E

De commissie vraagt zich af of nog niet tot een verdergaande wijziging van de artikelen 40—44 kan worden overgegaan door voor te schrijven, dat de ambtshalve toevoeging van een raadsman moet geschieden op het ogenblik, dat een bevel tot voorlopige hechtenis is uitgevaardigd. Deze gedachte is ongetwijfeld wel te verwezenlijken.

De ondergetekende is bereid haar in het ontwerp tot uitdrukking te brengen en dient een daartoe strekkende Nota van Wijziging bij deze Nota in. In deze wijziging is onderscheid gemaakt tussen preventief gehechten, die, zodra zij in voorlopige hechtenis gesteld worden, een raadsman toegevoegd krijgen, en degenen, die uit anderen hoofde gedetineerd zijn, wie een raadsman wordt toegevoegd, zodra tegen hem een strafvervolgung wordt aangevangen, hetzij door een vordering tot gerechtelijk vooronderzoek, hetzij door een dagvaarding. Voor de in artikel 41 geregelde toevoeging op verzoek blijft dan slechts de toevoeging door de raad van rechtsbijstand aan de in vrijheid zijnde verdachte over.

De ondergetekende wil er evenwel de aandacht op vestigen, dat een regeling, als thans voorgesteld, eigenlijk het doel van

de onderhavige wetsontwerpen voorbijschiet. Het betreft hier niet een leemte of een vergissing in de wetgeving, die moet worden opgeheven, maar een welbewust door de wetgever gekozen systeem. Men kan daarvoor in de plaats een ander stelsel kiezen en de ondergetekende is bereid het verslag hierin te volgen. Tot klachten heeft het bestaande stelsel echter geen aanleiding gegeven. De beraadslaging over dit punt in de Nederlandse Advocaten Vereniging in 1950 heeft wel geleid tot een „met nagenoeg algemene stemmen” bevestigende beantwoording van het betreffende vraagpunt, doch de enige spreker over dit onderwerp, een bekend advocaat met grote ervaring in strafzaken, was tegen de wijziging. Ook onder de huidige bepalingen krijgt iedere gedetineerde reeds in het eerste stadium der voorlopige hechtenis een raadsman toegewezen, indien hij dit verlangt. Verzuim om dit verzoek te doen kon er toe leiden, dat de termijn om in beroep te komen tegen het bevel tot gevangenneming of tot gevangenhouding verliep zonder dat de gedetineerde wist, dat tegen bevelen tot verlenging geen rechtsmiddel openstond. Deze leemte wordt evenwel door het voorstel onder F van ontwerp no. 4 opgeheven. Bovendien vraagt de rechter-commissaris veelal bij het verlenen van het bevel tot bewaring reeds of de verdachte toevoeging van een raadsman wenst. Bij bevestigende beantwoording moet toevoeging geschieden.

De commissie vraagt welke betekenis aan „rechtens van zijn vrijheid is beroofd” moet worden gehecht. De ondergetekende is van oordeel, dat de betekenis gelijk is aan die van de overeenkomstige zinsneden van artikel 90 van de Grondwet en artikel B 4 van de Kieswet. Onder deze formulering valt ook het door de commissie genoemde geval, dat de verdachte wordt vastgehouden om zijn roes uit te slapen. Het is in dat geval evenwel weinig waarschijnlijk, dat de artikelen 40 en volgende zullen moeten worden toegepast in de enkele, veelal nachtelijke uren, dat de betrokkene rechtens van zijn vrijheid is beroofd.

Door enige leden van de commissie wordt voorgesteld om in de aanhef van artikel 41 van het Wetboek van Strafvordering te lezen in plaats van „op verzoek van de verdachte wordt hem een raadsman toegevoegd”: „op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de verdachte wordt aan deze een raadsman toegevoegd”. Nu voorgesteld wordt artikel 40 in diervoege te wijzigen, dat toevoeging steeds ambtshalve plaats vindt, indien voorlopige hechtenis wordt toegepast, is het gestelde onder a van artikel 41 overbodig en dus ook de in het verslag gesuggereerde wijziging van dit artikel.

De ondergetekende heeft met betrekking tot de in het Voorlopig Verslag over hoofdstuk IV van de Rijksbegroting voor 1955 (3700) ten aanzien van de preventieve hechtenis gestelde vragen inlichtingen ingewonnen bij het openbaar ministerie. Tot nu toe waren nog niet voldoende gegevens ontvangen, zodat de ondergetekende nog geen oordeel kan uitspreken over deze aangelegenheid.

Daar ook de ondergetekende van oordeel is, dat een vrijheidsberoving niet langer moet duren dan strikt noodzakelijk is en dat moet worden voorkomen, dat verdachten geen gebruik maken van het recht van hoger beroep uit vrees, dat de vrijheidsberoving ten gevolge van het instellen van een rechtsmiddel langer zal duren, is de ondergetekende bereid te doen nagaan of en in hoeverre aan de door de commissie gesignaleerde moeilijkheden kan worden tegemoet gekomen.

Wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek

In bijgaande Nota van Wijziging wordt openbaar ministerie in artikel 51a zonder hoofdletters geschreven.

De Minister van Justitie,

L. A. DONKER.